

Pašnodarbinātas personas tiesiskie pamati un grāmatvedības uzskaites pamatprincipi

aija.brunovska@gmail.com

+371 25510834

www.abkbirojs.lv

Izšķir sekojošas uzņēmējdarbības formas:
pašnodarbināta persona;
individuālais komersants;
kapitālsabiedrība (sabiedrība ar ierobežotu
atbildību (SIA) un akciju sabiedrība (A/s));
personālsabiedrība (pilnsabiedrība un
komandītsabiedrība).

Pirms.....

Pirms saimnieciskās darbības uzsākšanas fiziskā persona atbilstoši paša izvēlētajam darbības veidam:

- noskaidro, kādas atļaujas (licences) ir nepieciešamas izvēlētajam saimnieciskās darbības veidam;
- nosaka saimnieciskās darbības vietu (saimnieciskā darbība var notikt fiziskās personas dzīvesvietā, šim nolūkam īpaši nodalītā teritorijā vai kādās citās telpās, vai teritorijā, ar kuras īpašnieku ir noslēgts nomas līgums);
- pārliecinās, ka lietošanā ir saimnieciskās darbības veikšanai nepieciešamie pamatlīdzekļi (nekustamais īpašums, darbarīki, darba galdi, transports, dators u.c.);
- veic inventarizāciju, kurā uzskaita visas saimnieciskajiem darījumiem lietojumā esošās mantas (ēku, būvju, zemes īpašumu, transporta līdzekļu, materiālu, inventāra un tehnikas) apjomu dabā

Pirms.....

- nosaka, vai būs nepieciešams pieņemt darbā darbiniekus un slēgt ar tiem darba līgumu kā darba devējam ar darba ņēmēju;
- **izvēlas norēķinu veidu skaidrā vai bezskaidrā naudā;**
- **ja izvēlas bezskaidrās naudas norēķinu veidu, atver bankā norēķinu kontu;**
- noskaidro, vai, norēķinoties skaidrā naudā, ir nepieciešams lietot Valsts ieņēmumu dienestā (VID) teritoriālajā iestādē reģistrētu elektronisko kases aparātu;
- noskaidro saimnieciskās darbības veikšanai atļautos elektronisko kases aparātu modeļus;
- noskaidro kārtību, kādā elektroniskais kases aparāts reģistrējams VID teritoriālajā iestādē;
- ja saimnieciskās darbības veikšanai ir nepieciešams lietot elektronisko kases aparātu, iegādājas kases aparāta žurnālu, kurā katru dienu par gūtajiem ieņēmumiem ielīmē dienas finanšu pārskatu- "Z" atskaiti;

Pirms....

- ja ir nepieciešams, iegādājas numurētas kvīšu grāmatiņas
- noskaidro kārtību, kādā reģistrējamas VID teritoriālajā iestādē numurētās kvītis
- noskaidro, vai izvēlētajam darbības veidam būs nepieciešams lietot pavadzīmes vai kokmateriālu transporta pavadzīmes-rēķinus,

Pirms...

- iepazīstas ar grāmatvedības reģistru kārtošanu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem;
- izdara izvēli- vai grāmatvedību kārtos pats, pieņems darbā grāmatvedi vai šo pakalpojumu sniegs kāda juridiska perona;
- izvēlas grāmatvedības kārtošanas principu (vienkāršo vai divkāršo ierakstu);
- ja izvēlas kārtot grāmatvedību pēc vienkāršā ieraksta principa, iekārto ieņēmumu un izdevumu žurnālu;
- izvēlas grāmatvedības kārtošanas veidu papīra vai elektronisko;
- atbilstoši grāmatvedības reglamentējošiem normatīvajiem aktiem iepazīstas ar prasībām, kādas darbības jāveic, noslēdzot saimnieciskās darbības pārskata gadu;
- iepazīstas ar nodokļus reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem.

Pašnodarbinātais???

- Tā ir persona, **kura veic saimniecisko darbību** un ir **reģistrēta VID** kā pašnodarbināta persona.
- Saimnieciskā darbība var būt jebkura patstāvīga darbība par atlīdzību.
- Par pašnodarbināto personu izdevīgi ir reģistrēties tādā gadījumā, ja darbības joma ir saistīta ar pakalpojumu sniegšanu.

Tā ir, piemēram, zinātniskā, literārā, pasniedzēja, aktiera, režisora, ārsta, zvērināta advokāta, zvērināta revidenta, zvērināta notāra, zvērināta mērnika, zvērināta taksatora, mākslinieka, komponista, mūziķa, konsultanta, inženiera vai arhitekta darbība.

Ja uzņēmējdarbība saistīta ar, piemēram, preču tirdzniecību, tad pašnodarbinātās personas statuss nav izdevīgs. Šādā gadījumā izdevīgāk ir reģistrēt sabiedrību ar ierobežotu atbildību.

Par fiziskās personas saimniecisko darbību ir uzskatāma jebkura darbība, kas vērsta uz preču ražošanu, darbu izpildi, tirdzniecību un pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību.

Saimnieciskā darbība ietver arī ar uzņēmuma līguma izpildi saistīto darbību, profesionālo darbību, nekustamā īpašuma apsaimniekošanu, komercaģenta, māklera un individuālā komersanta darbību, kā arī fiziskās personas īpašumā esoša individuālā uzņēmuma darbību (likums "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli")

Pašnodarbinātā termina nav citos nodokļu likumos, tas ir atrodams tikai likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu", tādēļ terminu „pašnodarbinātais” juridiski lieto tikai tad, ja fiziskā persona saimnieciskās darbības veikšanai ir reģistrējusies arī kā sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēja, proti, no saviem ienākumiem maksā tā saukto sociālo nodokli. Citos likumos tiek lietots jēdziens "saimnieciskā darbība", kas ir ļoti plašs.

+ / -

- lielāku rīcības neatkarību un lielāku iespējamo samaksu par padarīto darbu.
- pats sev priekšnieks
- Darba laika izvēle
- Pats veic VOSAI izvēloties JĀ/NĒ(no 360 euro obligāti)
- Var pieņemt darbā darbiniekus

-
- **Pilnā apjoma atbild par sekām ar visu SAVU mantu**
  - nepienākas apmaksāts ikgadējais atvaļinājums. Par atpūtu būs jā rūpējas pašam.
  - būs nepieciešamas administratīvas, juridiskas un finanšu prasmes un iemaņas.
  - pilnīgi patstāvīgi organizēt, un veikt savu darbu
  - Par darba aizsardzības normu ievērošanu atbild pats

10 iemesli, lai reģistrētos par pašnodarbināto

- Iespēja legalizēt savus ieņēmumus no saimnieciskās darbības.
- Sociālās garantijas, kā algotam darbiniekam. Izņemot bezdarbnieka pabalstu.
- Var apkalpot juridiskās personas, kurš visas maksas veic oficiāli.
- Iespēja slēgt līgumu ar pasūtītāju, kas dod papildus garantiju, ka saņemsiet samaksu par savu preci vai padarīto.
- Ir iespējas iegūt kredītu bankā, jo ir oficiāli deklarēti, regulāri ienākumi, ko var apliecināt ar attiecīgu dokumentu no VID.

10 iemesli, lai reģistrētos par pašnodarbināto

- saprotama grāmatvedība, kārtojama pēc vienkāršā ieraksta (kases) principa.
- VSAOI ir obligāti jāmaksā tikai par tiem mēnešiem, kuros ienākumi (ieņēmumi mīnus izdevumi) sasnieguši 360 euro
- Pats vari izvēlēties no kādas summas maksāt VSAOI
- Vienkāršs un lēts reģistrācijas process – nav dibināšanas līgums, statūti, notariāli apstiprināti paraksti u.c.dokumenti, kā arī nav nepieciešams sākuma kapitāls vai pamatlīdzekļi kā reģistrējot kapitālsabiedrību.
- Nav nepieciešams kases aparāts, pietiek ar VID reģistrētām kvītīm vai pārskaitījumu, kas pamatots ar rēķinu.

Kas var kļūt par pašnodarbināto?

Likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu” 1.panta 3.apakšpunktā noteikts, kas Latvijā pašnodarbinātais var būt persona, kura gūst ienākumus kā:

- persona, kas veic individuālo darbu,
- persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kura saņem autoratlīdzību (autortiesību un blakustiesību atlīdzību), izņemot autortiesību mantinieku un citu autortiesību pārņēmēju
- zvērināts notārs,
- zvērināts advokāts,
- zvērināts revidents,
- prakses ārsts, prakses farmaceits, prakses veterinārārsts, prakses optometrists,
- cita fiziskā persona, kas reģistrējusies kā saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja,

Kā reģistrēties?

- 1. Fiziskajai personai pirms saimnieciskās darbības uzsākšanas ir jāreģistrējas Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – VID) kā nodokļu maksātājai – saimnieciskās darbības veicējai –, norādot jomu, kurā persona veiks saimniecisko darbību.
- 2. Reģistrējoties VID kā saimnieciskās darbības veicējai, personai ir jāuzrāda pase un jāiesniedz pieteikuma veidlapa (pieejama VID).
- 3. Nodokļa maksātāja reģistrācija trīs darba dienu laikā pēc pieteikuma veidlapas iesniegšanas.

Reģistrēšana

atbilstošu kompetenci apliecinošu šādu dokumentu kopijas, uzrādot oriģinālus:

- persona, kas veic individuālo darbu, – reģistrācijas apliecību vai patentu;
- persona, kas saņem autoratlīdzību, - dokumentu, kas apliecina autoratlīdzības saņemšanu;
- zvērināts notārs – tieslietu ministra rīkojumu par zvērināta notāra iecelšanu;
- zvērināts advokāts – Latvijas Zvērinātu advokātu padomes izsniegtu apliecību;
- zvērināts revidents – Latvijas Zvērinātu revidentu asociācijas izsniegtu zvērināta revidenta sertifikātu;
- prakses ārsts – ārsta sertifikātu un Latvijas Ārstu biedrības izsniegtu ārsta prakses reģistrācijas apliecību;
- cita fiziskā persona, kura reģistrējusies kā saimnieciskā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja, - īpašuma vai valdījuma tiesības apliecinošu dokumentu, Valsts zemes dienesta izsniegtu licenci, citus dokumentus, kas apliecina, ka persona ir saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja;
- zemnieku (zvejnieku) saimniecības īpašnieks – Uzņēmuma reģistra izsniegtu reģistrācijas apliecību;
- prakses farmaceits, prakses veterinārārsts, prakses optometrists – dokumentu, kas apliecina tiesības uzsākt attiecīgo praksi;
- zvērināts tiesu izpildītājs – dokumentu, kas apliecina iecelšanu amatā;
- individuālais komersants – Uzņēmuma reģistra izsniegtu reģistrācijas apliecību

Ko nozīmē NACE kods un NACE klasifikācija?

Tas ir saīsinājums no franču „Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne”, jeb latviski „saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā”.

Katrs NACE kods atbilst kādam no uzņēmējdarbības veidiem, t.i. ar ko nodarbojas uzņēmums.

Ir četri detalizācijas līmeņi, kur katrs līmenis sīkāk apraksta attiecīgo uzņēmējdarbības veidu. Viens uzņēmums var nodarboties ar vairākiem uzņēmējdarbības veidiem no NACE koda. Klasifikators atrodams Uzņēmumu reģistra lapā: „[NACE klasifikators](#)”

NACE klasifikators

- M
- PROFESIONĀLIE, ZINĀTNISKIE UN TEHNISKIE PAKALPOJUMI
- 69Juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi
- 69.1Juridiskie pakalpojumi
- 69.10Juridiskie pakalpojumi
- 69.2Uzskaites, grāmatvedības, audita un revīzijas pakalpojumi;
konsultēšana nodokļu jautājumos
- 69.20Uzskaites, grāmatvedības, audita un revīzijas pakalpojumi;
konsultēšana nodokļu jautājumos
- 70Centrālo biroju darbība; konsultēšana komercdarbībā un vadībzinībās
- 70.1Centrālo biroju darbība
- 70.10Centrālo biroju darbība
- 70.2Vadības konsultāciju pakalpojumi

UR

LATVIJAS REPUBLIKAS
UZŅĒMUMU REĢISTRS

Uzņēmumu reģistrs ir kļuvis par vienu no modernākajiem valsts pakalpojumu sniedzējiem.

/Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš/

[VIEGLI LASĪT](#)

meklēt

Visā lapā

- [KONTAKTI](#)
- [EIRO IEVIEŠANA](#)
- [E-PAKALPOJUMI](#)
- [PAKALPOJUMI](#)
- [REKVIZĪTI](#)
- [PAR MUMS](#)
- [UR REĢISTRI](#)
- [INFORMĀCIJAS
PIEPRAŠĪŠANA](#)
- [VEIDLAPAS](#)
- [IEPIRKUMI](#)
- [LIKUMI](#)
- [GALVENĀ VALSTS
NOTĀRA LĒMUMI](#)
- [EIROPAS SAVIENĪBA](#)
- [DARBS UR](#)
- [BIEŽĀK UZDOTIE
JAUTĀJUMI](#)
- [SAITES](#)

NACE klasifikators

Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija (NACE 2.red.)

[Šeit](#) pieejams pilns NACE darbības veidu saraksts.

Meklētājā iespējams meklēt darbības veidu pēc nosaukuma vai pēc koda.

Meklēt

Ministru kabineta noteikumi Nr.1531

2013.gada 17.decembrī

**Kārtība, kādā piemērojama patentmaksa
un tās apmēri fiziskās personas
saimnieciskajai darbībai noteiktā profesijā**

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju
ienākuma nodokli" 11.¹⁰ panta septīto daļu*

Patentmaksas maksātājs ir fiziska persona, kas veic saimniecisko darbību noteiktās profesijās un kuras saimnieciskā darbība atbilst likuma "[Par iedzīvotāju ienākuma nodokli](#)" 11.¹⁰ panta pirmajā, otrajā, trešajā, ceturtajā un piektajā daļā noteiktajām prasībām.

Nr. p.k.	Profesija vai saimnieciskā darbība	Patentmaksā vienam kalendāra mēnesim (<i>euro</i>)		Samazinātā patentmaksā sešiem kalendāra mēnešiem (<i>euro</i>)	Samazinātā patentmaksā vienam kalendāra gadam (<i>euro</i>)
		Rīgas pašvaldības teritorijā	pārējās pašvaldību teritorijās		
1. Ādas un tekstilizstrādājumu amatniecība					
1.1.	paklāju audējs	43	43	9	17
1.2.	izšuvējs, šūto izstrādājumu izgatavotājs, pērlīšu izstrādājumu izgatavotājs	43	43	9	17
1.3.	ādas amatnieks	57	43	9	17
1.4.	šķiedras mākslas izstrādājumu izgatavotājs	57	57	9	17
1.5.	piegriezējs (zīda)	57	57	9	17
1.6.	iespiedējs (zīda auduma, reljefa)	43	43	9	17
1.7.	audējs, mežglotājs, pinējs	43	43	9	17
1.8.	tamborētājs, adītājs, mežģīņu darinātājs	57	43	9	17
1.9.	knipelētājs	85	57	9	17

2. Apģērbu un apavu izgatavošana un labošana, pulksteņu labošana, slēdzeņu labošana un citi sadzīves pakalpojumi

2.1.	kalējs	43	43	9	17
2.2.	slēdzeņu atslēdznieks	43	43	9	17
2.3.	pulksteņmeistars	43	43	9	17
2.4.	rotkalis (gredzeni, saktas, aproces, to gravējumi)	71	43	9	17
2.5.	tautas tērpu darinātājs	71	43	9	17
2.6.	apģērbu amatnieks	85	57	9	17
2.7.	šuvējs, drēbnieks	71	43	9	17
2.8.	cepurnieks	57	43	9	17
2.9.	modists	57	43	9	17
2.10.	kostīmu meistars	57	43	9	17
2.11.	mīksto, koka rotallietu izgatavotājs	71	43	9	17
2.12.	piegriezējs	57	43	9	17
2.13.	kurpnieks	57	43	9	17
2.14.	apavu labotājs, apavu tīrītājs	57	43	9	17
2.15.	autoatslēdznieks, automašīnu krāsotājs lauku teritorija	–	43	9	17

3. Amatniecības izstrādājumi

3.1.	amatnieks	43	43	9	17
3.2.	kapu/akmens plākšņu izgatavotājs	85	43	9	17
3.3.	stiklinieks	43	43	9	17
3.4.	podnieks	43	43	9	17
3.5.	keramiķis	43	43	9	17
3.6.	stikla pūtējs, gravieris, matētājs, emaljētājs	43	43	9	17
3.7.	daiļkrāsotājs	43	43	9	17
3.8.	apgleznotājs	43	43	9	17
3.9.	kokgriezējs	43	43	9	17
3.10.	pinējs (klūgu, salmu, slotu)	43	43	9	17
3.11.	akmeņkalis amatnieks	43	43	9	17
3.12.	koka māksliniecisko izstrādājumu izgatavotājs	43	43	9	17

4. Floristika

4.1.	florists, floristikas speciālists	43	43	9	17
------	--------------------------------------	----	----	---	----

5. Fotografēšanas, videoieraksta un audioieraksta pakalpojumi

5.1.	fotogrāfs, mākslas fotogrāfs, kinooperators un audioieraksta operators	43	43	–	–
------	--	----	----	---	---

6. Skaistumkopšanas pakalpojumi

6.1.	frizieris (kunu, dāmu, suņu), frizūru modelētājs	85	57	—	—
6.2.	grimētājs, kosmetologs, kosmētiķis	71	43	—	—
6.3.	nagu kopšanas speciālists (manikīrs, pedikīrs)	85	43	—	—
6.4.	parūku meistars	71	43	—	—
6.5.	pirtnieks	57	43	—	—
6.6.	stilists, vizāžists	85	43	—	—
6.7.	tetovētājs	85	43	—	—
6.8.	dekoratīvās caurduršanas meistars	71	43	—	—

7. Privātie mājsaimniecības pakalpojumi

7.1.	skursteņslauķis	57	43	9	17
7.2.	mājkāpotājs	71	43	9	17
7.3.	logu mazgātājs	57	43	9	17
7.4.	zāles plaušanas un krūmu griešanas pakalpojumu sniedzējs	43	43	9	17

8. Mājas aprūpes pakalpojumi

8.1.	masieris	100	71	9	17
8.2.	bērnu masieris	71	43	9	17
8.3.	auklis	43	43	9	17
8.4.	gubernants	85	57	9	17
8.5.	aprūpētājs, slimu bērnu auklis	43	43	9	17
8.6.	skolēnu pavadonis	43	43	9	17
8.7.	bērnu aprūpētājs (diennakts)	57	43	9	17
8.8.	privātskolotājs	57	43	9	17

9. Sēņošana, ogošana, savvaļas ārstniecības augu un ziedu vākšana mežos un plavās

9.1.	Persona, kas vāc mežu un plavu veltes	—	—	—	—
------	---------------------------------------	---	---	---	---

Patentmaksu maksā par vienu, trim vai sešiem kalendāra mēnešiem vai vienu kalendāra gadu.

Patentmaksas maksājuma termiņš nav mazāks par vienu kalendāra mēnesi.

Samazināto patentmaksu maksā par sešiem kalendāra mēnešiem vai vienu kalendāra gadu.

Samazinātās patentmaksas maksājuma termiņš nav mazāks par sešiem kalendāra mēnešiem.

Ja patentmaksas maksātājs veic saimniecisko darbību vairākās profesijās, patentmaksas apmēru vienam kalendāra mēnesim nosaka atbilstoši profesijai ar augstāko patentmaksu.

Ja patentmaksas maksātājs veic saimniecisko darbību gan Rīgas pašvaldības teritorijā, gan citu pašvaldību teritorijās, patentmaksas apmēru vienam kalendāra mēnesim nosaka atbilstoši teritorijai ar augstāko patentmaksu.

Kas ir patentmaksa?

Patentmaksa (samazinātā patentmaksa) ir **valsts noteikts vienots fiksēts nodokļu maksājums par fiziskās personas reģistrāciju** noteiktā darbības veidā, norādot termiņu.

Patentmaksa nav atmaksājama, izņemot gadījumu, ja Valsts ieņēmumu dienests pieņem lēmumu par atteikumu reģistrēt fizisko personu kā patentmaksas (samazinātās patentmaksas) maksātāju.

Kad reģistrējas un maksā?

- iesniegumu fiziskā persona iesniedz ne vēlāk kā **10 darbdienas pirms** iesniegumā norādītās dienas, kad vēlams sākt patentmaksas piemērošanu.
- divu darbdienu laikā pēc iesnieguma iesniegšanas samaksā patentmaksu par visu iesniegumā norādīto termiņu.
- To ieskaita valsts budžeta ieņēmumu kontā.

VID darbības

- Valsts ieņēmumu dienests piecu darbdienu laikā pēc iesnieguma saņemšanas izvērtē iesniegumu un pieņem lēmumu reģistrēt fizisko personu par patentmaksas maksātāju vai atsaka reģistrāciju.
- Valsts ieņēmumu dienests lēmumu paziņo fiziskajai personai darbdienu laikā iesniegumā norādītā e-pasta vai pasta adresē, vai Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmā.

VID darbības

- ja Valsts ieņēmumu dienests pieņem lēmumu par atteikumu reģistrēt fizisko personu par patentmaksas maksātāju, Valsts ieņēmumu dienests atmaksā fiziskajai personai patentmaksas summu pilnā apmērā, pārskaitot to uz iesniegumā norādīto kontu divu darbdienu laikā pēc paziņošana par atteikumu

Ierobežojumi

- Patentmaksas maksātājs nedrīkst nodarbināt citas personas un ieņēmumi nedrīkst pārsniegt **50 000 euro** gadā.
- Patentmaksas maksātajam ir jāuzskaita tikai saimnieciskās darbības ieņēmumi.
- Saimnieciskās darbības ienākumam **nav** tiesību piemērot gada neapliekamo minimumu, nodokļa atvieglojumus un attaisnotos izdevumus.

Samazinātā patentmaksa

Samazināto patentmaksu var maksāt, ja izpildās sekojoši nosacījumi:

-) piešķirta vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi);
-) saimnieciskās darbības ieņēmumi pirmstaksācijas gadā nepārsniedz 3000 eiro
-) nav fiksētā nodokļa vai mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs vai saimnieciskās darbības veicējs (maksā nodokli 23%);
-) nenodarbina citas personas;
-) nav algas nodokļa maksātājs.

Samazinātās patentmaksas maksātājam nav pienākums iesniegt gada ienākumu deklarāciju un tajā nav jānorāda ieņēmumi, par kuriem ir maksāta patentmaksa.

Samazināto patentmaksu maksā par 6 kalendāra mēnešiem vai 1 kalendāra gadu. Samazinātās patentmaksas maksājuma termiņš nav mazāks par 6 kalendāra mēnešiem.

Samazinātā patentmaksa ir **17 euro** gadā vai **9 euro** pusgadā.

Atskaites

- Kvīšu reģistrēšana
- Atskaites par izlietotajām kvītīm/ tikai izlietotām
- Ienākumu uzskaites žurnāls(VID-Metodiskais materiāls)
- EDS

Nereģistrēta saimnieciskā darbība

Fiziskai personai ir tiesības neregistrēt saimniecisko darbību!

Ja ienākums tiek gūts no īpašuma

(piemēram, iznomājot vai izīrējot nekustamo īpašumu, pārdodot īres tiesības, nododot lietu tālāk apakšnomniekam vai apakšīrniekam, iznomājot vai atsavinot kustamo mantu, gūstot samaksu par dabas resursu izmantošanu vai tās aprobežojumiem).

Fiziskai personai ir pienākums par to informēt VID 5 darbdienu laikā no līguma noslēgšanas dienas.

Neregistrēta saimnieciskā darbība

Gūtajam ienākumam no īpašuma piemēro **10 %** likmi.

- Jāveic saimnieciskās darbības ieņēmumu uzskaitē.
- Ja ienākums no īpašuma tiek gūts no juridiskās personas, nodokli ietur izmaksas vietā.
- Ja nodoklis nav ieturēts, fiziskā persona nodokli aprēķina par kalendāro gadu, iesniedzot VID gada ienākumu deklarāciju (**1.marta līdz 1.jūnijam**)
- aprēķināto nodokli iemaksā budžetā **15 dienu laikā** no deklarācijas iesniegšanas dienas
- Ienākumam no saimnieciskās darbības **nav** tiesību piemērot gada neapliekamo minimumu, nodokļa atvieglojumus un attaisnotos izdevumus.
- Fiziskā persona nav uzskatāma par pašnodarbināto un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas neveic.

APLIEKAMAIS IENĀKUMS

11. pants. No saimnieciskās darbības gūtā apliekamā ienākuma noteikšana

Fiziskās personas ienākums no saimnieciskās darbības tiek aprēķināts kā noteikto ieņēmumu un ar to gūšanu saistīto izdevumu starpība. (PELNA)

Fiziskās personas SAIMNIECISKĀ darbība kvalificējama kā saimnieciskā darbība, ja tā atbilst vienam no šādiem kritērijiem:

- 1) darījumu regularitāte un sistemātiskums (trīs un vairāk darījumi taksācijas periodā vai pieci un vairāk darījumi trijos taksācijas periodos);
- 2) ieņēmumi no darījuma pārsniedz 14 229 un vairāk *euro* taksācijas gadā, izņemot ienākumus no personīgā īpašuma atsavināšanas
- 3) darbības ekonomiskā būtība vai personas īpašumā esošo lietu apjoms norāda uz sistemātisku darbību ar mērķi gūt atlīdzību.

IEŅĒMUMI(11.panta pirmā daļa)

- ieņēmumi no preču, darbu un pakalpojumu pārdošanas;
- ieņēmumi no īpašuma un telpu iznomāšanas vai izīrēšanas;
- summas, kas saņemtas soda naudas veidā;
- citi saimnieciskās darbības ieņēmumi, piemēram, granti, valsts vai ES struktūrfondu līdzfinansējums.

Par ienākuma gūšanas dienu uzskatāma diena, kad pašnodarbinātais saņem naudu vai citas lietas. Tātad samaksu par sniegtajiem pakalpojumiem var saņemt gan naudā, gan *graudā*, kas var būt, piemēram, krājumi, pamatlīdzekļi vai saistību samazinājums – tiek ieskaitīti pircēja un pārdevēja savstarpējie parādi, neveicot to apmaksu ar naudu.

Par pašnodarbinātā ieņēmumiem tiek atzīti arī saņemtie avansi un ieņēmumi, kas attiecas uz nākamajiem taksācijas periodiem, piemēram, decembrī saņemta nomas maksa par janvāri, vai arī, ja ražotājs saņem 50% samaksu pirms darba uzsākšanas novembrī, bet atlikušos 50% pēc mēbeļu piegādes – jau nākamā gada janvārī.

Ieņēmumi

- Jāatšķir, ka ne visa saņemtā nauda tiek uzskatīta par ieņēmumiem. Ieņēmumi nav saņemtie aktīvi - nauda un citas lietas, kas nav atlīdzība par sniegtajiem pakalpojumiem vai pārdotajām precēm, piemēram, no bankas saņemtais aizņēmums, paša pašnodarbinātā veiktie ieguldījumi saimnieciskās darbības nodrošināšanai.
- Par ieņēmumiem nav uzskatāmas arī naudas summas, kas tiek iekasētas citu personu uzdevumā un tās pilnībā pārskaitītas, piemēram:
  - 1) Dzīvojamās ēkas pārvaldnieka iekasētās summas no īrniekiem par komunālajiem pakalpojumiem, apsaimniekošanu, īri u.tml.;
  - 2) Nauda, ko starpnieks saņem no pircējiem par pārdotajām precēm un pārskaita šo preču īpašniekam – ieņēmumi šeit ir tikai starpniecības atlīdzība;
  - 3) Valsts nodevas, ko iekasē notāri un maksātnespējas administratori.

Kas nav jāskaita SD ieņēmumos.....

Pašnodarbinātajam kā saimnieciskās darbības ieņēmumi nav jāuzskaita tie ieņēmumi, no kuriem **nodokli ietur ienākuma izmaksas brīdī ienākuma izmaksātājs**.

Šādi biežāk sastopamie ieņēmumi, kurus nevajadzētu jaukt ar saimniecisko darbību, ir:

- Autoratlīdzība, arī atlīdzība par autora pārdotajiem lietišķās un dekoratīvās mākslas darbiem un tautas daiļamatniecības izstrādājumiem;
- Atlīdzība, kuru izmaksā sagādes un citas organizācijas saistībā ar medniecību un citu savvaļā iegūto produkciju, izņemot atlīdzību, kas gūta no sēņošanas, ogošanas vai savvaļas ārstniecības augu un ziedu vākšanas;
- Metāllūžņu pārdošanas ienākumi;
- Ieņēmumi no saimnieciskās darbības, ko veic fiziskā persona, kurai nav izsniegts VID apliecinājums par reģistrēšanos saimnieciskās darbības veicēja statusā, izņemot ieņēmumus no lauksaimnieciskās produkcijas ražošanas un no sēņošanas, ogošanas vai savvaļas ārstniecības augu un ziedu vākšanas;
- Dāvinājumi naudā un citās lietās;
- Dividendes un dividendēm pielīdzināms ienākums;
- Procentu ienākums;
- Ienākums no privātajos pensiju fondos veikto iemaksu ieguldīšanas;
- Ienākums no noslēgtajiem dzīvības apdrošināšanas līgumiem ar līdzekļu uzkrāšanu;
- Ienākums no fiziskās personas īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas.

IZDEVUMI

- Izdevumos, ja tie saistīti ar taksācijas gada ienākuma gūšanu no saimnieciskās darbības, tiek ieskaitīti:
- Izdevumi par iegādātām izejvielām, materiāliem, pusfabrikātiem, izstrādājumiem, par inventāru, kura vērtība nepārsniedz EUR 427, un par precēm;
- Inventāra definīcija jāskatās kontekstā ar MK noteikumu Nr. 188 Kārtība, kādā individuālie komersanti, individuālie uzņēmumi, zemnieku un zvejnieku saimniecības, citas fiziskās personas, kas veic saimniecisko darbību, kārtu grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā (MK noteikumi Nr.188 22.punkts) sniegto pamatlīdzekļu definīciju: *Par pamatlīdzekļiem uzskata nekustamas mantas uzskaites vienības un kustamas mantas uzskaites vienības, kuru derīgās lietošanas laiks ir ilgāks par gadu un sākotnējā vērtība lielāka par EUR 430.*
- Izejot no augstāk minētā, var formulēt, ko saprot ar inventāru - inventārs ir mazvērtīgie pamatlīdzekļi jeb mantas, kuru lietošanas laiks pārsniedz 1 gadu un iegādes vērtība nepārsniedz EUR 430. Grāmatvedībā šādas mantas parasti sauc par mazvērtīgo inventāru. 1 vienības iegādes vērtības limits nav noteikts krājumiem: izejvielām, materiāliem, pusfabrikātiem, izstrādājumiem un precēm.

IZDEVUMI

Izdevumi par kurināmo, enerģiju, nomas un īres maksa;

- Elektrības, komunālo pakalpojumu, apkures un citu pakalpojumu izmantošana bieži vien ir nepieciešama gan personīgajam patēriņam, gan saimnieciskās darbības veikšanai, tāpēc nav iespējams objektīvi noteikt proporciju un to dokumentāri pamatot. Šādos gadījumos saimnieciskās darbības izdevumos maksātājs ir tiesīgs iekļaut 70% no attiecīgajiem maksājumiem.

Taču, ja ir 1 konkrēta istaba vai telpa, ko izmanto saimnieciskajā darbībā, tad pēc dzīvokļa plāna var aprēķināt koeficientu.

- **Piemērs**

Kopējā dzīvokļa platība ir 160 m², bet atsevišķa telpa saimnieciskās darbības veikšanai - 40 m². Koeficientu aprēķina:

$$40 / 160 = 0,25$$

- *Ar šo koeficientu reizinot visus ar šīs telpas ekspluatāciju saistītos izdevumus, iegūst to izdevumu daļu, ko var attiecināt uz saimniecisko darbību.*

IZDEVUMI

Saimnieciskās darbības veicējs izmaksas par telefona sarunām var iekļaut saimnieciskās darbības izdevumos tikai atbilstoši telekomunikāciju uzņēmuma izsniegtajā izziņā dotajam atšifrējumam par visām telefona sarunām un telefona abonēšanas maksu proporcionāli saimnieciskās darbības vajadzībām veikto sarunu īpatsvaram.

Ja minēto proporciju nevar objektīvi noteikt un dokumentāri pamatot, tas ir, sarunu izdrukā nevar pierādīt, ka konkrētās sarunas veiktas saimnieciskās darbības vajadzībām, saimnieciskās darbības izdevumos iekļauj 70% no attiecīgajiem saimnieciskās darbības izdevumiem.

Arī izdevumi par sarunu karšu iegādi un to papildināšanu 70% apmērā uzskatāmi par saimnieciskās darbības izdevumiem. Tomēr, ja telefons tiek izmantots tikai un vienīgi saimnieciskās darbības vajadzībām, visi telefona sarunu un abonēšanas izdevumi ir pilnībā uzskaitāmi kā saimnieciskās darbības izdevumi.

Izdevumi, kas saistīti ar algotā darbaspēka izmantošanu

- Alga min./ normālais darba laiks 360,-
- VSAOI par darbiniekiem, kā arī par darbiniekiem iemaksātās dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju summas un iemaksas privātajos pensiju fondos atbilstoši licencētiem pensiju plāniem un dzīvības, veselības un negadījumu apdrošināšanas (bez līdzekļu uzkrāšanas) prēmiju summas;
- Pašnodarbinātais saimnieciskās darbības izdevumos drīkst ietvert tikai par algotajiem darbiniekiem veiktās VSAOI. Uzskaitītās izmaksas, ko pašnodarbinātā persona ir veikusi par sevi, deklarējot IIN rezumējošā kārtībā, netiek uzrādīta pie saimnieciskās darbības izmaksām.
- IIN, riska nodeva, DA pasākumu izpilde(DVR, OVP, IAL, u.c.)

Izdevumi

- Izdevumi par darbinieku izglītošanu un kvalifikācijas paaugstināšanu; Pašnodarbinātā persona **savus augstskolu mācību maksas izdevumus neieklauj** saimnieciskās darbības izmaksās, bet tie ir attaisnotie izdevumi saskaņā ar [likuma par IIN](#) 10.pantu, un šos izdevumus, pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem, kuri apliecina izglītības izdevumu samaksu (piemēram, kvītis, čeki, maksājuma uzdevumi) var norādīt gada ienākumu deklarācijā.
- Atbilstoši [Darba likuma](#) (DL) 96.pantam izdevumus, kas **saistīti ar darbinieku profesionālo apmācību** vai kvalifikācijas paaugstināšanu, sedz darba devējs, tātad tie ir ar saimniecisko darbību saistītie izdevumi
- pašnodarbinātā persona - MUN īpašnieks, ir arī tā *darbinieks*, un augstāk minētie izdevumi uzskaitāmi kā saimnieciskās darbības izdevumi (tas gan neietekmē MUN aprēķināšanu).

Izdevumi

- Pašnodarbinātais ir tiesīgs pats brīvi noteikt, kādi komandējuma izdevumi un kādā apmērā ir iekļaujami ar saimniecisko darbību saistītos izdevumos.
- Komandējumā vai darba braucienā norīkojot darbiniekus vai citas fiziskas personas (darbiniekus), jāvadās pēc [MK noteikumiem Nr. 969 Kārtība, kādā atlīdzināmi ar komandējumiem saistītie izdevumi](#) (MK noteikumi Nr.969)
- Atbilstoši minētajiem noteikumiem darbinieku ar rakstisku rīkojumu komandējumā vai atbilstoši noslēgtajam darba līgumam vai amata aprakstam darba braucienā var nosūtīt tikai komersants, tajā skaitā IK.
- Saimnieciskās darbības veicējs, kas reģistrēts VID, nav komersants, tādējādi uz viņu noteikumi Nr. 969 neattiecas.

Izdevumi

Pamatlīdzekļu nolietojums

Pamatlīdzekļu nolietojums jāaprēķina saskaņā ar [likuma par IIN](#) 11.⁵ pantu un [likuma Par uzņēmumu ienākuma nodokli](#) (likums par UIN) 13.pantu.

Saimnieciskajā darbībā izmantotajiem pamatlīdzekļiem nolietojumu pilnībā attiecina uz saimnieciskās darbības izdevumiem, bet tiem pamatlīdzekļiem, kurus izmanto gan personīgajām vajadzībām, gan saimnieciskajā darbībā, aprēķinot nolietojumu, jāievēro to izmantošanas proporcija, kura dokumentāri jāpamato. Ja šāda pamatošana nav iespējama, saimnieciskās darbības izdevumos iekļauj tikai 50% no aprēķinātā pamatlīdzekļa nolietojuma.

Izdevumi

Pamatlīdzekļu nolietojuma izmaksas procentuālā attiecināšana uz saimnieciskās darbības izmaksām ir šāda:

- personiskajiem vieglajiem automobiļiem - līdz 70%,
- vieglajiem automobiļiem ar speciālo aprīkojumu un vieglajiem automobiļiem, par kuriem maksā uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli (UVTN), izņemot reprezentatīvos vieglos automobiļus – 100%,
- ēkām, būvēm – atkarībā no saimnieciskajā darbībā izmatotiem kvadrātmetriem. Ja telpas izmanto gan personīgajām vajadzībām, gan saimnieciskajā darbībā, tad 50%;
- pārējiem pamatlīdzekļiem no 50% - 100%, atkarībā no izmantošanas saimnieciskajā darbībā.

Izdevumi

Izdevumi, kas saistīti ar pamatlīdzekļu kārtējo remontu:

- Jāveic proporcijas aprēķins, ja pamatlīdzekļi tiek izmantoti gan personīgajām vajadzībām, gan saimnieciskajā darbībā.
- Ja proporciju nevar objektīvi noteikt, tad uz saimniecisko darbību attiecina tikai 70% no izdevumiem.

Izdevumi

- Procentu maksa par banku kredīta vai līzinga pakalpojumu izmantošanu, izņemot soda naudas maksājumus;
- Maksa par licenci;
- Ja licence ir saņemta laika periodam, kas pārsniedz 1 gadu, tās izmaksas saimnieciskās darbības izdevumos tiek iekļautas pakāpeniski, aprēķinot nolietojumu.
- Zaudējumi tiesas noteiktajā apmērā, kuri nodarīti līgumpartneriem, neizpildot vai pienācīgi neizpildot savas saistības;
- Latvijā noteikto nodokļu (izņemot IIN un PVN) un nodevu (izņemot valsts nodevu par prasības pieteikumu tiesā) maksājumi valsts vai pašvaldības budžetā;
- Saimnieciskās darbības izdevumos iekļauj arī taksācijas gadā samaksāto PVN, kas saskaņā ar [likumu par PVN](#) nav atskaitīts kā priekšnodoklis..

Izdevumi

Citi izdevumi, kas saistīti ar saimniecisko darbību un nepieciešami tās nodrošināšanai, saskaņā ar [MK noteikumiem Nr. 899 Likuma Par iedzīvotāju ienākuma nodokli normu piemērošanas kārtība](#) (MK noteikumi Nr.899), ja tie pēc ekonomiskā satura un būtības ir saistīti ar minētās personas saimniecisko darbību un ir nepieciešami tās nodrošināšanai:

- autotransporta izdevumi
- īpašuma apdrošināšanas prēmiju maksājumi;
- civiltiesiskās apdrošināšanas prēmiju maksājumi un izdevumi par saimnieciskajā darbībā izmantotā transportlīdzekļa valsts tehnisko apskati proporcionāli apdrošināšanas periodā vai periodā, uz kuru attiecas tehniskā apskate, saimnieciskās darbības vajadzībām nobraukto kilometru īpatsvaram;
- kompensācijas īrniekiem, kuras namīpašnieks izmaksā par dzīvojamās telpās veiktajiem remontdarbiem saskaņā ar līgumu, ja remontdarbu izdevumi nav iekļauti īrnieka saimnieciskās darbības izdevumos;
- kompensācijas īrniekiem par dzīvojamo telpu atbrīvošanu un īres līguma laušanu sakarā ar dzīvojamās ēkas kapitālo remontu vai telpu pārbūvi saimnieciskās darbības veikšanai;
- izdevumi, kas saistīti ar saimnieciskās darbības uzsākšanu;
- iestāšanās maksa un ikgadējā biedru nauda profesionālajā biedrībā, kura attiecas uz fiziskās personas profesionālo darbību;
- izdevumi darbinieka nogādāšanai no dzīvesvietas uz darbu un no darba uz dzīvesvietu, ja darba specifikas dēļ darbiniekam nav iespējams nokļūt darbā vai nokļūt pēc darba dzīvesvietā ar sabiedrisko transportu;
- citi pēc ekonomiskā satura un būtības saimnieciskās darbības nodrošināšanai nepieciešamie izdevumi.

Ar saimniecisko darbību nesaistītie izdevumi

Ar saimniecisko darbību saistītajos izdevumos netiek ieskaitīti izdevumi, kas atbilstoši [likuma par UIN 5.pantam](#) un [MK noteikumu Nr. 556 Likuma Par uzņēmumu ienākuma nodokli normu piemērošanas noteikumi](#) (MK noteikumi Nr.556) 45. - 47.punktam, nav uzskatāmi par tādiem izdevumiem, kas ir tieši saistīti ar saimniecisko darbību.

Un šādi izdevumi ir:

- Visi pašnodarbinātā vai tā darbinieku atpūtai, atpūtas ceļojumiem, izklaidēšanās pasākumiem un ar saimniecisko darbību nesaistītiem braucieniem ar nodokļa maksātāja autotransportu, pabalstiem, dāvinājumiem, dāvinājumos pārvērstiem kredītiem un aizdevumiem, kā arī citas izmaksas naudā vai citās lietās nodokļa maksātājiem vai darbiniekiem, kuras netiek uzrādītas kā atlīdzība par veikto darbu vai kuras nav saistītas ar saimniecisko darbību

Ar saimniecisko darbību nesaistītie izdevumi

Ar saimniecisko darbību saistītajos izdevumos netiek ieskaitīti arī šādi izdevumi:

- soda naudas un nokavējuma naudas;
- valsts nodeva par prasības pieteikumu tiesā;
- līzings un kredīta pamatsummas maksājumi;
- izdevumi, kas saistīti ar reprezentatīva vieglā automobiļa ekspluatāciju, uzturēšanu vai nomu, kā arī procentu maksājumi, kas saistīti ar reprezentatīva vieglā automobiļa iegādi vai nomu
- automobiļu degvielas normas pārtēriņš
- reprezentācijas izdevumi

Reprezentācijas izdevumi ir nodokļa maksātāja izdevumi tā prestiža veidošanai un uzturēšanai sabiedrībā pieņemto standartu līmenī. Tie ietver izdevumus publisku konferenču, uzņemšanu un maltīšu rīkošanai, kā arī izdevumus nodokļa maksātāju reprezentējošu priekšmetu izgatavošanai.

Par reprezentācijas izdevumiem uzskata arī nodokļu maksātāja izdevumus par mazvērtīgiem reprezentācijas priekšmetiem, kuri satur komersanta preču zīmi un tiek izplatīti tieši nesaistīti ar konkrētas preces reklāmas kampaņu un reklamējamo preci, lai popularizētu komersantu un tā preču zīmi. Tādi priekšmeti var būt, piemēram, mapes, pildspalvas, piezīmju bloki, sienas kalendāri, rokas pulksteņi.

Izdevumi

Venden (vai citas markas) dzeramais ūdens, tāpat kā ūdensvada ūdens izdevumi, nav reprezentācijas izdevumi, bet gan 100% saimnieciskās darbības izdevumi, jo nepieciešami, lai nodrošinātu normālus darba apstākļus.

Savukārt kafijas, tējas un uzkodu izdevumi ir uzskatāmi par reprezentācijas izdevumiem, ja pārtika tiek izmantota esošo vai potenciālo sadarbības partneru pacienāšanai.

Kā reprezentācijas izdevumi uzskatāmi arī biznesa maltīšu, kurās piedalās darījumu partneri (-s), izdevumi. Kā jau tika minēts iepriekš, reprezentācijas izdevumi nav uzskatāmi kā ar saimniecisko darbību saistītie izdevumi IIN aprēķināšanai.

BANKA

- ja izvēlas bezskaidrās naudas norēķinu veidu, atver bankā norēķinu kontu;
- ATVER LAI NODALĪTU PIRKUMUS SAIMNIECĪBĀ NO SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS PIRKUMIEM UN VIEGLĀK VEIKTU UZSKAITI
- Konta izraksti katram mēnesim

Telpas

- Telpu nomas līgums
- Personīgās dzīvojamās telpas izmantošana

Birojs

- Nodokļu maksātāju struktūrvienības VID klientu apkalpošanas centrā reģistrējamas 10 dienu laikā no to izveidošanas dienas atbilstoši tā nodokļu maksātāja juridiskajai adresei, kurš izveidojis struktūrvienību.
- Reģistrējot nodokļu maksātāja struktūrvienību, galvenais uzņēmums iesniedz (uzrāda) VID klientu apkalpošanas centrā šādus dokumentus:
- pieteikuma veidlapu "[Ziņas par struktūrvienībām MK noteikumu Nr.150 3.pielikums](#)
- iesniedzēja (pilnvarotās personas) pasi /ID un pilnvarojumu iesniegt dokumentus;
- struktūrvienības telpu īpašuma vai lietošanas tiesības apliecinošus dokumentus vai to kopijas (uzrādot oriģinālus);
- VID 10 dienu laikā izskata nodokļu maksātāja iesniegtos dokumentus, reģistrē nodokļu maksātāju Nodokļu maksātāju reģistrā un izsniedz nodokļu maksātāja reģistrācijas apliecību.

Grāmatvedība:

Likums “Par grāmatvedību”

Grāmatvedībai jābūt:

Uzskatāmai- visi saimnieciskie darījumi un īpašuma stāvoklis

Patiesa- nedrīkst būt fiktīva un nepatiesi ieraksti

Savlaicīga –veic iespējami ātrāk, bet ne vēlāk kā līdz nākamā mēneša 15. datumam

Saprotami- var gūt priekšstatu trešā persona par finansiālo stāvokli

Pilnīga –jābūt reģistrētiem visiem darījumiem

Pamatotai –ieraksti jāveic atbilstoši attaisnojuma dokumentiem

Darījumu apliecinošs dokuments

- EKA čeki mazumtirdzniecībā
- Kvīts papildus EKA čekiem
- VID reģistrētas kvītis, ja NA pieļauj neizmantot EKA čekus
- Pavadzīmes darījumiem ar precēm
- Rēķini par pakalpojumiem, avansa maksājumiem
- Kases ieņēmumu/izdevumu orderi skaidras naudas norēķiniem
- Maksājumu uzdevumi bankas norēķiniem
- Bankas kvītis skaidras naudas iemaksai
- Banku kontu izraksti notikušo darījumu apliecināšanai
- U.c. Attaisnojuma dokumenti- ja nav iespēja saņemt piem., iepirkuma aktus

Attaisnojuma dokumenta rekvizīti

Grāmatvedības reģistros izdara ierakstus, kas pamatoti ar attaisnojuma dokumentiem.

Attaisnojuma dokuments ir dokuments, kurš apliecina uzņēmuma saimnieciskā darījuma esamību un kurā ietverti vismaz šādi dokumenta rekvizīti un informācija par saimniecisko darījumu:

- 1) dokumenta autora nosaukums (firma), bet ja dokumenta autors ir fiziskā persona, — vārds un uzvārds;
- 2) dokumenta autora reģistrācijas numurs (ja dokumenta autors saskaņā ar likumu jāreģistrē), bet ja dokumenta autors ir fiziskā persona, — personas kods (ja personai tāds piešķirts);
- 3) ārējam attaisnojuma dokumentam — arī juridiskā adrese (ja dokumenta autors saskaņā ar likumu jāreģistrē) vai adrese (ja dokumenta autors saskaņā ar likumu nav jāreģistrē), bet ja dokumenta autors ir fiziskā persona, — arī personas norādītā adrese vai, ja tāda nav norādīta, deklarētās dzīvesvietas adrese;*
- 4) dokumenta veida nosaukums;
- 5) dokumenta datums;
- 6) dokumenta reģistrācijas numurs;
- 7) paraksts (izņemot šā likuma 7.¹ pantā minētos gadījumus);

Grāmatvedības kārtošana

Ministru kabineta noteikumi Nr.188

Kārtība, kādā individuālie komersanti, individuālie uzņēmumi, zemnieku un zvejnieku saimniecības, citas fiziskās personas, kas veic saimniecisko darbību, kārto grāmatvedību vienkāršā ieraksta sistēmā

Izdoti saskaņā ar likuma "[Par grāmatvedību](#)" 9.panta otrās daļas 1.punktu

Žurnāls

Žurnālu persona var kārtot papīra reģistra veidā vai elektroniski, izmantojot šī metodiskā materiāla pielikumā pievienoto žurnāla paraugu.

Pirms persona sāk aizpildīt žurnālu papīra reģistra veidā, tā lapas numurē no pārskata (taksācijas) gada sākuma augošā secībā, caurauklo, pēdējā lapā norāda lapu skaitu un apliecina ar personas parakstu un zīmogu, ja tāds ir.

Aizpildīta žurnāla glabāšanas laiks ir 10 gadi. Ja žurnālu kārtu elektroniskā veidā (visbiežāk, izmantojot *MS Excel* datorprogrammu), tad nodrošina žurnāla izdruku papīra reģistra veidā pārskata (taksācijas) gada beigās vai agrāk, ja nepieciešams, un izdrukas brošē hronoloģiskā secībā.

Ja žurnālu kārtu elektroniski, žurnāla ailes, kuras neizmanto saimniecisko darījumu reģistrēšanai, var nenorādīt. Šādu žurnālu drīkst papildināt ar jaunām ailēm, lai ierakstītu arī citu personai nepieciešamo papildus informāciju.

Ieņēmumus un izdevumus žurnālā reģistrē, pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem. Par summām, kas saņemtas kredītiestāžu (banku) kontos vai no tiem izsniegtas, šo summu reģistrēšanai žurnālā persona drīkst izmantot šo kontu izrakstus, ja nav cita attaisnojuma dokumenta.

Saistītie izdevumi (telpām)elektroenerģija, siltumenerģija, ūdens un kanalizācija, atkritumi, u.c.

- Izdevumi proporcionāli(precizēšana)
- Izdevumi pilnā apjomā
- Izdevumi gan birojs+ personīgās telpas

Sakaru izdevumi

- Mobilais telefons(abonēšana, sarunas, telefona aparāts/ikmēneša maksājums)atsevišķs numurs kopējs saimnieciskā darbībā un privātai lietošanai
- Internets + TV+ mobilie sakari+ stacionārais telefons

11.⁵ pants. Īpaši noteikumi taksācijas gadā norakstāmā pamatlīdzekļu nolietojuma un atsevišķu saimnieciskās darbības izdevumu veidu noteikšanai

1. Pamatlīdzekļu nolietojumu, nosakot apliekamo ienākumu, aprēķina par katru pamatlīdzekli atsevišķi saskaņā ar likuma "[Par uzņēmumu ienākuma nodokli](#)" 13.pantu.
2. Ja maksātājam piederošie pamatlīdzekļi saimnieciskajā darbībā tiek izmantoti daļēji, to vērtības nolietojumu nodokļa aprēķināšanas vajadzībām aprēķina proporcionāli attiecīgā pamatlīdzekļa izmantošanai saimnieciskajā darbībā. Šādi aprēķināto nolietojumu maksātājs iekļauj saimnieciskās darbības izdevumos tikai tad, ja proporciju var objektīvi noteikt un tā tiek dokumentāri pamatota. Ja minēto proporciju nevar objektīvi noteikt un tā netiek dokumentāri pamatota, maksātājs saimnieciskās darbības izdevumos iekļauj 50 procentus no aprēķinātā pamatlīdzekļa nolietojuma.
3. Ja maksātājam piederoša ēka (tās daļa) daļēji tiek izmantota saimnieciskajā darbībā, tās nolietojumu aprēķina proporcionāli saimnieciskajā darbībā izmantotās daļas platības īpatsvaram ēkas (tās daļas) kopējā platībā.
4. Aprēķinot personīgā vieglā automobiļa (izņemot vieglo automobili ar speciālo aprīkojumu) vērtības nolietojumu, izdevumos ietver aprēķināto nolietojumu proporcionāli saimnieciskās darbības vajadzībām nobraukto kilometru skaitam, bet ne vairāk par 70 procentiem.

13.pants. Pamatlīdzekļu nolietojuma un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstīšana, aprēķinot apliekamo ienākumu

(1) Aprēķinot apliekamo ienākumu, saimnieciskajā darbībā izmantojamo pamatlīdzekļu nolietojumu nosaka šādā kārtībā:

1) pamatlīdzekļus sadala piecās kategorijās un nosaka taksācijas perioda nolietojuma likmi procentos:

kategorija	Nolietojuma likme	Pamatlīdzekļu veids
1	5 %	Ēkas, būves, ilggadīgie stādījumi
2	10 %	Dzelzceļa ritošais sastāvs un tehnoloģiskās iekārtas, jūras un upju flotes transportlīdzekļi, flotes un ostu tehnoloģiskās iekārtas, enerģētiskās iekārtas
3	35 %	Skaitļošanas iekārtas un to aprīkojums, tai skaitā drukas ierīces, informāciju sistēmas, datoru programmprodukti un datu uzkrāšanas iekārtas, sakaru līdzekļi, kopētāji un to aprīkojums
4	20 %	Pārējie pamatlīdzekļi, izņemot 5.kategorijā minētos pamatlīdzekļus
5	7,5 %	Naftas izpētes un ieguves platformas kopā ar to funkcionēšanai nepieciešamajām iekārtām, kuras atrodas uz šīm platformām, naftas izpētes un ieguves kuģi

Transports un ar to saistītie izdevumi

- Personīgā vieglā automobiļa ekspluatācijas izmaksas (arī izdevumus par degvielu) izdevumos ietver proporcionāli saimnieciskās darbības vajadzībām nobraukto kilometru skaitam, pamatojoties uz detalizēti izstrādātiem maršrutiem, bet ne vairāk kā par 70 procentiem.
- Ja maksātājam nav atbilstoši noformētu attaisnojuma dokumentu, izdevumos ietver ne vairāk par 50 procentiem no faktiskajām izmaksām.

Transports

- Pie izdevumiem, kas ir tieši saistīti ar saimniecisko darbību, pieskaita automobiļa degvielas iegādes izdevumus un iekļauj saimnieciskās darbības izdevumos, pamatojoties uz faktiski nobraukto kilometru skaitu katrā mēnesī saskaņā ar nodokļa maksātāja noteikto degvielas patēriņa normu uz 100 kilometriem, kas nepārsniedz izgatavotājrūpnīcas norādīto pilsētas cikla degvielas patēriņa normu vairāk kā par 20 procentiem.
- Logu slotiņas, auto mazgāšana, KASKO, OCTA, TA, detaļas, remonts, u.c.

Darba spēka nodokļi

Darba līgums/darbinieku reģistrācija

Ministru kabineta noteikumi Nr.827

Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli

- *Izdoti saskaņā ar likuma "[Par valsts sociālo apdrošināšanu](#)" 13.panta pirmo, otro, ceturto un piekto daļu, 20.¹ panta trešo un ceturto daļu, 20.² panta piekto daļu un 23.panta pirmo un otro daļu, likuma "[Par iedzīvotāju ienākuma nodokli](#)" 38.panta otro daļu un [Mikrouzņēmumu nodokļa likuma](#) 4.panta devīto daļu (MK [19.02.2013.](#) noteikumu Nr.95 redakcijā*

Paziņošana par darba ņēmēju

Darba devējs (tai skaitā mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs) katru darba ņēmēju reģistrē Valsts ieņēmumu dienestā, iesniedzot ziņas par darba ņēmējiem šādos termiņos:

par personām, kuras uzsāk darbu, – ne vēlāk kā vienu dienu, pirms persona uzsāk darbu, ja ziņas tiek sniegtas papīra formā, vai ne vēlāk kā vienu stundu, pirms persona uzsāk darbu, ja ziņas tiek sniegtas elektroniski elektroniskajā deklarēšanas sistēmā;

Minimālā darba alga un iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumi

Valsts ieņēmumu dienests

Gads	Minimālā alga	Neapliekamais minimums Mēnesī (gadā)	Neapliekamajam minimumam papildus piemērojamie atvieglojumi				Iedzīvotāju ienākuma nodokļa likme
			Par apgādājamiem mēnesī (gadā)	Par invaliditāti		Politiski represētajām personām, nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem*	
				I vai II grupa*	III grupa*		
2015	€ 360	€ 75 (gadā € 900)	€ 165 (gadā € 1980)	€ 154* (gadā € 1848)	€ 120* (gadā € 1440)	€ 154* (gadā € 1848)	23%
2014	€ 320	€ 75 (gadā € 900)	€ 165 (gadā € 1980)	€ 154* (gadā € 1848)	€ 120* (gadā € 1440)	€ 154* (gadā € 1848)	24%
2013	Ls 200	Ls 45 (gadā Ls 540)	Līdz 30.jūnijam Ls 70/ ar 1.jūliju Ls 80 (gadā Ls 900)	Ls 108* (gadā Ls 1296)	Ls 84* (gadā Ls 1008)	Ls 108* (gadā Ls 1296)	24%
2012	Ls 200	Ls 45 (gadā Ls 540)	Ls 70 (gadā Ls 840)	Ls 108* (gadā Ls 1296)	Ls 84* (gadā Ls 1008)	Ls 108* (gadā Ls 1296)	25%

* Ja persona saņem vecuma pensiju, tad kopējais atskaitījums mēnesī nosaka šādi:

pensionāra ienākumam piemērojamais neapliekamais minimums 235 euro (gadā 2820 euro) + atvieglojumi 154 euro (gadā 1848 euro) **VAI** pensionāra ienākumam piemērojamais neapliekamais minimums 235 euro (gadā 2820 euro) + atvieglojumi 120 euro (gadā 1440 euro)

Ja persona nesāņem vecuma pensiju, tad kopējais atskaitījums mēnesī nosaka šādi:

neapliekamais minimums 75 euro (gadā 900 euro) + atvieglojumi 154 euro (gadā 1848 euro) **VAI** neapliekamais minimums 75 euro (gadā 900 euro) + atvieglojumi 120 euro (gadā 1440 euro)

Plašāka informācija pieejama: VID mājaslapā www.vid.gov.lv sadaļā „Iedzīvotāju ienākuma nodoklis” > Metodiskais materiāls “Iedzīvotāju ienākuma nodokļa neapliekamā minimuma un atvieglojumu piemērošana” vai zvanot uz VID nodokļu un muitas informatīvo tālruni ☎ 67120000

Valsts ieņēmumu dienests, 2015.gads

Papildu atvieglojumu piemēro personām, kuras ir atzītas par invalīdiem vai politiski represētām personām vai nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem. Personām, kurām piešķirta pensija vai pārrēķināta pensija pēc 1996.gada 1.janvāra atbilstoši [likumam „Par valsts pensijām”](#) vai izdienas pensija, vai speciālā valsts pensija atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, vai pensija atbilstoši ārvalsts normatīvajiem aktiem, piemēro gada neapliekamo minimumu.

Personai, kurai ir noteikta invaliditāte, ir tiesības uz nodokļa papildu atvieglojumu šādā apmērā:

- 1848 euro gadā vai 154 euro mēnesī – personai, kurai noteikta I vai II invaliditātes grupa;
- 1440 euro gadā vai 120 euro mēnesī – personai, kurai noteikta III invaliditātes grupa.

Personai, kurai noteikts politiski represētās personas vai nacionālās pretošanās kustības dalībnieka statuss, ir tiesības uz nodokļa papildu atvieglojumu 1848 euro gadā vai 154 euro mēnesī.

Darba līgums

Darba līgums slēdzams rakstveidā pirms darba uzsākšanas.

Darba līgumā norāda:

- 1) darbinieka vārdu, uzvārdu, personas kodu, dzīvesvietu, darba devēja vārdu, uzvārdu (nosaukumu), reģistrācijas numuru un adresi;
  - 2) darba tiesisko attiecību sākuma datumu;
  - 3) darba tiesisko attiecību paredzamo ilgumu (ja darba līgums noslēgts uz noteiktu laiku);
  - 4) darba vietu (ja darba pienākumu veikšana nav paredzēta kādā noteiktā darba vietā, to, ka darbinieku var nodarbināt dažādās vietās);
  - 5) darbinieka arodu, amatu, specialitāti (turpmāk - profesija) atbilstoši Profesiju klasifikatoram un vispārīgu nolīgtā darba raksturojumu;
  - 6) darba samaksas apmēru un izmaksas laiku;
  - 7) nolīgto dienas vai nedēļas darba laiku;
  - 8) ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma ilgumu;
  - 9) darba līguma uzteikuma termiņu;
  - 10) uz darba koplīgumu, darba kārtības noteikumiem, kas piemērojami darba tiesiskajām attiecībām.
- (3) Šā panta otrās daļas 6., 7., 8. un 9.punktā minētās ziņas var aizstāt ar norādi uz attiecīgiem noteikumiem, kas ietverti normatīvajos aktos, darba koplīgumā, vai norādi uz darba kārtības noteikumiem.
- (4) Darba līgumā papildus šā panta otrajā daļā noteiktajām ziņām ietver arī citas ziņas, ja puses to uzskata par nepieciešamu.
- (5) Darba līgumu sagatavo divos eksemplāros, no kuriem viens glabājas pie darbinieka, otrs — pie darba devēja.
- (6) Darba devējam ir pienākums gādāt par darba līgumu noslēgšanu rakstveidā un veikt noslēgto darba līgumu uzskaiti.

VSAOI

- Pašnodarbinātais obligātās iemaksas veic līdz ceturksnim sekojošā mēneša 15.datumam (likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 21.panta trešā daļa).
- Pašnodarbinātais līdz obligāto iemaksu veikšanai noteiktajam termiņam iesniedz Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālajā iestādē ziņojumu par obligāto iemaksu objektu un obligātajām iemaksām pārskata ceturksnī (likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 23.panta otrā daļa).
- Darba devējs iemaksā speciālā budžeta kontā valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (turpmāk - obligātās iemaksas). Obligātās iemaksas veic par katru darba ņēmēju reizi mēnesī termiņos, kādi norādīti Valsts ieņēmumu dienesta izsniegtajā paziņojumā (likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 21.panta pirmā daļa).
- Darba ņēmējs veic obligātās iemaksas ar darba devēja starpniecību. Darba devējs ietur iemaksas, kas jāveic darba ņēmējam, un iemaksā tās speciālā budžeta kontā reizi mēnesī termiņos, kādi norādīti Valsts ieņēmumu dienesta izsniegtajā paziņojumā (likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 21.panta otrā daļa).

Valsts iepēņemumu dienests

Informatīvais materiāls

Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likmes 2013., 2014. un 2015. gadā

2014. gada 23. decembrī izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.307 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem 2015. gadā", kas 2014. gada 30. decembrī publicēti oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" Nr.257 (5317) un stājās spēkā 2015. gada 1. janvārī.

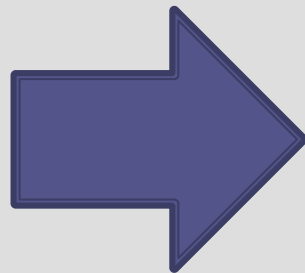
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likmes 2015. gadā

Sociāli apdrošināmās personas	Darba ņēmēja likmes daļa (%)	Darba devēja likmes daļa (%)	Kopējā likme (%)
Darba ņēmējs, kā arī iekšzemes darba ņēmējs pie darba devēja – ārvalstnieka* – vispārējā gadījumā (arī I, II vai III grupas invalīds)	10,50	23,59	34,09**
Darba ņēmējs, kā arī iekšzemes darba ņēmējs pie darba devēja – ārvalstnieka* –, kurš sasniedz vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju (arī pensiju, kas piešķirta ar atvieglotiem noteikumiem vai priekšlaicīgi)	3,84	19,86	28,70
Darba ņēmējs, kā arī iekšzemes darba ņēmējs pie darba devēja – ārvalstnieka* –, kurš ir: - izdienas pensiju saņēmējs; - invalīds – valsts speciālās pensijas saņēmējs	9,57	21,50	31,07
Darba ņēmējs, kurš tiek nodarbināts brīvības atņemšanas sodā izciešanas laikā (arī I, II vai III grupas invalīds)	9,13	20,50	29,63
Darba ņēmējs, kurš tiek nodarbināts brīvības atņemšanas sodā izciešanas laikā un ir sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju (arī pensiju, kas piešķirta ar atvieglotiem noteikumiem vai priekšlaicīgi)	7,51	16,88	24,39
Pašnodarbinātais (arī I, II vai III grupas invalīds, izdienas pensijas saņēmējs, invalīds – valsts speciālās pensijas saņēmējs)	-	-	30,58
Pašnodarbinātais, kurš sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju (arī pensiju, kas piešķirta ar atvieglotiem noteikumiem vai priekšlaicīgi)	-	-	28,17
Pašnodarbinātais – nekustamā īpašuma apsaimniekotājs	-	-	26,76
Arvalstu darba ņēmējs pie darba devēja – ārvalstnieka	-	-	31,46

* iekšzemes darba ņēmējs pie darba devēja – ārvalstnieka – valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas veic, piemērojot kopējo likmi (nesadalot to darba ņēmēja un darba devēja daļās)

** valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likme un tās sadalījums starp darba devēju un darba ņēmēju ir noteikta likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 13.panta pirmajā daļā

Pašnodarbinātais
Parastā likme 23%
+ VSAOI 30,58 %
 $360\text{euro} \times 30,58 = 110,09$

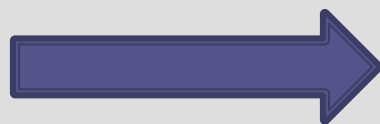

Izdevumi
saimnieciskā darbībā
+ medicīniskie un
izglītības

Gada deklarācija/
Peļņa 23%

Pašnodarbinātais
Mikronodoklis 9%
(IETVER
VSAOI+IIN+RN+) -100
000 euro
Ja mikrouzņēmuma
apgrozījums gadā
pārsniedz 100 000 EUR,
tad apgrozījuma
pārsnieguma daļai
piemēro 20% likmi.

IZDEVUMUS
NEŅEM VĒRĀ
ATVIEGLOJUMU
NAV, NODOKĻU
PĀRMAKSAS NAV

Mikrouzņēmumu nodokli par taksācijas perioda
apgrozījumu mikrouzņēmums maksā četras
reizes gadā par katra ceturkšņa
apgrozījumu./pamatojoties uz atskaiti
Mikrouzņēmums maksā mikrouzņēmumu
nodokli līdz ceturksnim sekojošā mēneša
piecpadsmītajam datumam./EDS iesniedz kā
word doc.

NODOKĻU
GRĀMATIŅA MNM
vietā, atvieglojumus
nepiemēro ne mēnesī,
ne gadā, apgādājamo
atvieglojums nav

IIN 23%

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis no saimnieciskās darbības ienākuma (23 %)

- Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli, piemērojot **23 %** likmi, apliek ienākumu no saimnieciskās darbības, kuru nosaka kā ieņēmumu un ar to gūšanu saistīto izdevumu starpību.
- Līdz 15.martam, 15.jūnijam, 15.augustam un 15.novembrim maksā nodokļa avansa maksājumus.
- Nodokli aprēķina rezumējošā kārtībā par kalendāro gadu, iesniedzot VID gada ienākumu deklarāciju no taksācijas gadam sekojošā gada 1.marta līdz 1.jūnijam.
- Rezumējošā kārtībā aprēķināto nodokli iemaksā budžetā 15 dienu laikā no deklarācijas iesniegšanas dienas internetā VID mājas lapā norādītajos [valsts budžeta ieņēmumu kontos](#). Ja aprēķinātā nodokļa summa pārsniedz **640 euro**, maksātājs to var iemaksāt budžetā trijās reizēs — līdz 16.jūnijam, 16.jūlijam un 16.augustam, iemaksājot katru reizi **trešo daļu** no šīs **summas**.
- Saimnieciskās darbības ienākumam **ir** tiesības piemērot neapliekamo minimumu, nodokļa atvieglojumus un attaisnotos izdevumus

Kas ir MUN?

Mikrouzņēmumu nodoklis ir vienots nodokļa maksājums, kas sevī ietver šādus nodokļus:

- valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, iedzīvotāju ienākuma nodokli, uzņēmējdarbības riska valsts nodevu par mikrouzņēmuma darbiniekiem;

Kas ir mikrouzņēmums un kas ir tiesīgs izvēlēties maksāt mikrouzņēmumu nodokli

Tiesības klūt par mikrouzņēmumu ir:

- individuālajam komersantam;
- individuālajam uzņēmumam, zemnieka vai zvejnieka saimniecībai;
- fiziskajai personai, kas reģistrēta Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicēja;
- sabiedrībai ar ierobežotu atbildību.
- Tiesības izvēlēties maksāt mikrouzņēmumu nodokli ir, ja ir atbilstība šādiem kritērijiem:
  - saimnieciskās darbības ieņēmumi – apgrozījums – kalendāra gadā nepārsniedz 100 000 EUR;
  - sabiedrības ar ierobežotu atbildību dalībnieki ir tikai fiziskās personas;
  - sabiedrībai ar ierobežotu atbildību valdes locekļi ir tikai mikrouzņēmuma darbinieki;
  - mikrouzņēmuma darbinieku skaits jebkurā brīdī ir ne lielāks par pieciem (darbinieku skaitā neiekļauj prombūtnē esošus vai no darba atstādinātus darbiniekus);
  - mikrouzņēmuma darbinieka ienākums nepārsniedz 720 EUR mēnesī.

MUN 9%- apgrozījums 7000,- 11%- apgrozījums 70000,01-100 000

Mikrouzņēmumu nodoklis

- Reģistrējas iesniedzot pieteikumu līdz pirmstaksācijas gada 15.decembrim vai uzsākot saimniecisko darbību.
- Mikrouzņēmuma nodokli ar maksāt ja:
  - - saimnieciskās darbības ieņēmumi - apgrozījums - kalendāra gadā nepārsniedz 100 000 euro;
  - - mikrouzņēmuma darbinieku skaits jebkurā brīdī ir ne lielāks par pieciem;
  - - mikrouzņēmuma darbinieka (arī īpašnieka) ienākums nepārsniedz 720 euro mēnesī.
- Ar mikrouzņēmumu nodokli apliek mikrouzņēmuma apgrozījumu (ieņēmumus).
- Mikrouzņēmumu nodokļa likme ir **9 %/11%** (ja tiek pārsniegts viens no noteiktajiem kritērijiem - tiek piemērota papildlikme **20 % !**).
- Mikrouzņēmumu nodokļa maksātajam ir jāuzskaita ieņēmumus un izdevumus.
- Nodokli maksā un mikrouzņēmumu nodokļa deklarāciju iesniedz vienu reizi ceturksnī, deklarācijā ietverot arī informāciju par darbinieku ienākumiem.
- Mikrouzņēmums maksā mikrouzņēmumu nodokli līdz ceturksnim sekojošā mēneša **15 datumam** internetā VID mājas lapā norādītajos [valsts budžeta ieņēmumu kontos](#).
- Periodā, par kuru maksā mikrouzņēmumu nodokli, nav tiesību ienākumam (arī citur gūtajam) piemērot gada neapliekamo minimumu un nodokļa atvieglojumus.

MUN

- **Minimālais mikrouzņēmumu nodokļa maksājums:**

Mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs līdz nākošā

gada **31.janvārim** iemaksā budžetā mikrouzņēmumu nodokli **50 euro** apmērā, ja taksācijas periodā (kalendāra gadā) mikrouzņēmumam **nav bijis apgrozījums vai aprēķinātā mikrouzņēmumu nodokļa summa nepārsniedz 50 euro.**

- Šīs nosacījums netiek piemērots taksācijas gadā, kurā veikta saimnieciskās darbības (komercdarbības) reģistrācija.
- **Noderīgu informāciju meklējiet VID mājaslapas sadaļā Nodokļi > Mikrouzņēmumu nodoklis:**

apakšsadaļa „[Nodokļa nomaksas kārtība](#)”

[Metodiskais materiāls par mikrouzņēmumu nodokli;](#)

[Informatīvais materiāls par mikrouzņēmumu nodokļa maksātāju reģistrēšanu;](#)

[Informatīvais materiāls par mikrouzņēmumu gada pārskata laika periodu.](#)

Programmas

SIA “HansaWorld Latvia” un SIA “Andi M” sadarbībā ar Ekonomikas ministriju izveidojusi bezmaksas grāmatvedības datoprogrammas mikrouzņēmējiem. Plašāku informāciju skatīt [Ekonomikas ministrijas mājaslapā](#).

[www.vadipats](http://www.vadipats.lv); www.pasnodarbinatais.lv

<https://lv.24balance.com/lv/accounting.do?actionMethod=accounting.xhtml%3AlocaleSelector.selectLanguage%28%27lv%27%29&cid=5>

www.vid.lv

www.krivulis.lv

PVN

- Reģistrējot saimniecisko darbību, fiziskā persona var reģistrēties VID pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) maksātāju reģistrā un maksāt PVN, neskatoties uz to, ka nav sasniegts Pievienotās vērtības nodokļa likuma noteiktais reģistrācijas sliekšnis - **50 000 euro**.
- Savukārt, ja fiziskās personas ar PVN apliekamo preču piegāžu un sniegto pakalpojumu kopējā vērtība iepriekšējo **12 mēnešu laikā** ir pārsniegusi **50 000 euro**, šai fiziskai personai ir jāreģistrējas VID PVN maksātāju reģistrā un veiktie darījumi jāapliek ar PVN.

PVN standartlikme	Likuma „Par pievienotās vērtības nodokli” (likums par PVN) 5.panta 1.daļa; no 2013.gada 1.janvāra Pievienotās vērtības nodokļa likuma (PVN likums) 41.panta 1.daļas 1.punkts	22% (līdz 2012.gada 30.jūnijam) 21% (no 2012.gada 1.jūlija)	21%	21%
PVN samazinātā likme	Likuma par PVN 5.panta 3.daļa; PVN likuma 42.panta 1.daļas 2.punkts MEDIKAMENTI/ZĪDAIŅUPRECES /PĀRVADĀJUMI	12%	12%	12%
Apliekamie darījumi	Likuma par PVN 7., 13., 28., 33. un 34.pants; PVN likuma 42.panta 1.daļas 3.punkts EKSPORTS/ IMPORTS	0%	0%	0%

EDS

- Elektroniskās deklarēšanas sistēma (EDS) ir drošs un ērts veids, kā ar interneta palīdzību Valsts ieņēmumu dienestā (VID) elektroniski iesniegt nodokļu un informatīvās deklarācijas, pārskatus un citus dokumentus.
- **Ietaupīts laiks** – iespēja ātri un ērti iesniegt nodokļu pārskatus elektroniskā veidā.
Datu precizitāte – samazināta pārrakstīšanās un aprēķina kļūdu iespēja, jo notiek automātiska dokumentu pareizības pārbaude.
Datu drošība – iesniedzot dokumentus elektroniski, dati ir pilnībā aizsargāti.
- EDS ir ērti izmantojama visiem nodokļu maksātājiem:
- juridiskām personām: lieliem, vidēji lieliem un maziem uzņēmumiem un valsts un pašvaldību iestādēm;
- fiziskām personām: saimnieciskās darbības veicējiem, individuālajiem komersantiem un valsts amatpersonām.
- Ar EDS palīdzību šobrīd elektroniski var iesniegt visas normatīvajos aktos paredzētās nodokļu un informatīvās deklarācijas.

SIA, kuras pamatkapitāls ir mazāks par 2800 euro

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību ir komercsabiedrība, kuras pamatkapitāls sastāv no pamatkapitāla daļu nominālvērtības kopsummas. Sabiedrība ar ierobežotu atbildību ir slēgta sabiedrība un tās daļas nav publiskās apgrozības objekts. Sabiedrība ir juridiska persona.

SIA, kuras pamatkapitāls var būt mazāks par 2800 euro, ir jāatbilst visām šādām pazīmēm:

- 1) sabiedrību dibina fiziskās personas, un dibinātāju maksimālais skaits ir pieci;
- 2) sabiedrības dalībnieki ir fiziskās personas, un to maksimālais skaits ir pieci;
- 3) sabiedrības valde sastāv no viena vai vairākiem valdes locekļiem un visi valdes locekļi ir sabiedrības dalībnieki;
- 4) sabiedrības dalībnieks vienlaikus ir dalībnieks tikai vienā sabiedrībā, kuras pamatkapitāls ir mazāks par 2800 euro.

Ar šādas SIA reģistrāciju komercreģistrā, sabiedrība automātiski neiegūst mikrouzņēmuma nodokļa maksātāja statusu. SIA, kuras pamatkapitāls ir mazāks par 2800 euro, nav tas pats, kas mikrouzņēmums

Reģistrācija Uzņēmumu reģistrā

Iesniedzot dokumentus reģistrācijai, tos jānoformē saskaņā ar [Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtību](#).

Pieteikumu un tam pievienojamos dokumentus ir jāiesniedz [pēc komersanta juridiskās adreses piekritīgajā](#) Uzņēmumu reģistra [nodalā](#). Pieteikumu var iesniegt dibinātāji vai jebkura cita persona, kurai dibinātāji to ir uzticējuši darīt. Pieteikumu un tam pievienojamos dokumentus var nosūtīt arī pa pastu.

Pieteikumu paraksta ar drošu elektronisko parakstu vai parakstu uz pieteikuma apliecina zvērināts notārs vai Uzņēmumu reģistra amatpersona ([rekvizīti](#)). Tāpat jābūt apliecinātai šo personu rīcībspējai. Uz speciālas notariālā kārtībā apliecinātas pilnvaras pamata pieteikumu dibinātāja vietā var parakstīt arī cita persona.

Valsts nodeva: 21,34 *euro* (15 Ls)

Dokumentu izskatīšanas termiņš: 3 darba dienas

3kārša valsts nodeva/Dokumentu izskatīšanas termiņš: 64,02 *euro* (45 Ls)
/1 darba diena

Publikācija "Latvijas Vēstnesī": 14,23 *euro* (10 Ls)

1 dibinātāja SIA

- **Reģistrācija Uzņēmumu reģistrā**
- Iesniedzot dokumentus reģistrācijai, tos jānoformē saskaņā ar [Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtību](#).
- Pieteikumu un tam pievienojamos dokumentus ir jāiesniedz [pēc komersanta juridiskās adreses piekritīgajā Uzņēmumu reģistra nodaļā](#). Pieteikumu var iesniegt dibinātāji vai jebkura cita persona, kurai dibinātāji to ir uzticējuši darīt. Pieteikumu un tam pievienojamos dokumentus var nosūtīt arī pa pastu.
- Pieteikumu paraksta ar drošu elektronisko parakstu vai parakstu uz pieteikuma apliecina zvērināts notārs. 1dibinātāja SIA [parakstu uz pieteikuma var apliecināt arī Uzņēmumu reģistrā \(rekvizīti\)](#). Tāpat jābūt apliecinātai šo personu rīcībspējai. Uz speciālas notariālā kārtībā apliecinātas pilnvaras pamata pieteikumu dibinātāja vietā var parakstīt arī cita persona.

1 dibinātāja SLA

- Valsts nodeva ir jāmaksā **pirms** pieteikuma iesniegšanas un to var izdarīt jebkurā bankā, norādot [rekvizītus](#).
- Maksa par publikāciju "Latvijas Vēstnesī" ir jāmaksā **pirms** pieteikuma iesniegšanas un to var izdarīt jebkurā bankā, norādot [rekvizītus](#).
- Par valsts nodevu un publikāciju var samaksāt arī ar maksājuma karti Uzņēmumu reģistrā dokumentu iesniegšanas brīdī.
- **Valsts nodeva:** 142,29 *euro* (100 Ls)
Dokumentu izskatīšanas termiņš: 1-3 darba dienas
Publikācija "Latvijas Vēstnesī": 27,03 *euro* (19 Ls)

PP darbības pārtraukšana

- Iesniegums VID
- Deklarācija par periodu

IK izslēgšana no komercreģistra

- **Veidlapa: 14.**
Valsts nodeva/ dokumentu izskatīšanas termiņš: 14,23 *euro* (10 Ls) / 1 -3 darba dienas

Publikācija "Latvijas Vēstnesī": NAV

- [Pieteikums \(14. veidlapa\)](#)
- Reģistrācijas apliecības oriģināls.
- Kvīts vai tās kopija, vai internetbankas maksājuma izdruka, vai [informācija](#) par valsts nodevas apmaksu.